

Artan Global Çevresel ve Sosyal Riskler, ÇSY (ESG) Yatırımlarını da Artırdı - Noktalar birleşiyor...

Cenk Göksan – EMRI Kurucu Ortağı ve TÜYİD Yönetim Kurulu Üyesi

Ekim 2018’de yine bu köşede yer alan yazımın başlığı ‘Noktaları Birleştirirken...’ idi. Bu seferki yazımın başlığı ‘Noktalar birleşiyor...’

Yazımın sonunda şöyle diyordu; ‘Bütün bunların önemini, özellikle volatil ortamda önemini dikkate alan TÜYİD Yönetim Kurulu vizyoner bir bakış açısıyla bir Sürdürülebilirlik Çalışma Grubunu aktif hale getirmek ve bu alandaki paydaşlarıyla birlikte yatırımcıya ‘Sürdürülebilirlik’ konusunda en iyi şekilde ulaşmaya dönük çalışmalarda bulunma ve bunu daha iyi değerlendirme kararı aldı.

İlk döneminde başkanlığını yapacağım bu grubun ilerleyen yıllarda şirketlerini yatırımcı ile birleştiren, iyi yatırımı destekleyen, PRI (UN Principles of Responsible Investment) prensiplerini önemseyen yatırımcının dikkatini çeken ve bu yolla sürekli ve sürdürülebilir finansman girişi sağlayan nice yöneticileri barındırması dileğiyle.’

3 Nisan 2019’da TÜYİD’in desteklediği, Başkanım Sayın Aslı Selçuk’un açılış konuşmasını yaptığı, kurucu ortağı olduğum EMRI (Sorumlu Yatırımlar için Gelişmekte Olan Piyasalar)’ın düzenleyicisi olduğu, UN PRI’in katılımıyla Borsa İstanbul’da yapılan önemli bir toplantıya imza attık. Bu toplantıda Birleşmiş Milletler Global Compact Vakfı Dönem Başkanı Sir Mark Moody-Stuart da ufuk açıcı bir konuşma yapmıştı.

Vizyoner olmak adı üstünde bugün gündemde olmayan ama olacak olanı önceden görebilmek demek. TÜYİD işte böyle bir kuruluş. Vizyoner kurumlar onları oluşturan beşerî sermaye ile bu konuma geliyor ve geçmişte olduğu gibi aralarından iyi liderler çıkarıyor. TÜYİD Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu da böyle bir grup. O günden beri yaptığı

çalışmalarla ufuk açmaya devam ediyor, geçmişle geleceğin bağına kuruyor.

Mart 2020’de yer alan yazımda yeni bir VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity – Oynaklık, Belirsizlik, Karmaşıklık, Opaklık) dönemine girdiğimizden bahsetmişim. Aradan tam bir yıl geçmiş. Yazım şöyle diyordu; ‘Bu yeni döneme yepyeni risklerle giriyoruz. Dünya Ekonomi Forumu’nun 2020 Global Riskler Matriksi’ne göre bu risklerin en başında iklim, habitatın bozulması, su, gıda ve bu nedenlerden dolayı potansiyel zorunlu göç ve sosyal kargaşa gibi konular geliyor...

...Konuya bakarken önemli olan bir nokta, zaten ileride bir gün reaktif olunacakken şimdiden proaktif olmak açıkçası daha iyi gibi görünüyor. Neden? Yeni döneme/çağa ayak uydurabilmek için, yumurta kapağı dayanmadan önlem alabilmek için, yeni Y ve Z

kuşaklarının beklentilerine doğru cevap verebilmek için, daha da önemlisi çağın ötesinde ve öncü olabilmek için; hepimizi, herkesi ilgilendiren global mirasımıza etki edecek hayati bir konuda liderlik yapabilmek için.

İş dünyasının yatırım büyükelçileri olarak bizler, “Yatırımcı İlişkileri Yöneticileri” bu etkileri şimdiden yakinen hissediyoruz. Artık daha fazla yatırımcı ÇSY konularında şirketlerimizin neler yaptığını ve ne yapmayı hedeflediğini soruyor. Gün geçtikçe artık daha fazla yatırımcı tüm fonlarında ÇSY konularının değerlendirildiğini ve belli alanlarda ilerleme görmedikleri takdirde yatırımlarını azaltabileceklerini ya da kesebileceklerini söylüyor. Daha önce de belirttiğim gibi UN Global Compact ve UNEP-FI’nin ortak destekçisi olduğu PRI, 2500’ün üzerinde ve 90 Trilyon ABD dolarına yön veren bir yatırımcı kitlesinin katılımıyla Sorumlu Yatırım (Responsible Investment) yönünde yatırımların gerçekleşmesine daha fazla yön veriyor ve yatırımcıları ortak noktada birleştiriyor. Bu trend artarak devam edecek gibi görünüyor.’

Yönetim Kurulu olarak Sürdürülebilirlik ve Sorumlu Yatırım alanlarında şirketlerimizin farkındalığını artırmayı ve ilgili kurumlarla iş birliğini ve düzenleyici kurumlara gereken desteği vermeyi ana hedeflerimizden biri olarak belirledik. Bu konudaki vizyonumuzu Yüksek İstişare Kurulumuzla 18 Eylül 2019 tarihinde paylaştık ve uzun vadeli bir plan oluşturduk.

Bu konuda siz şirketlerimize ve sorumlu kurumlara yardımcı olmak hedefiyle web sitemizde bir “Sürdürülebilirlik” bölümü oluşturduk. Buraya faydalanabileceğiniz bilgi kaynaklarını, bir Sürdürülebilirlik Kütüphanesini, seminer ve aktivitelerimizi koyduk. Sürdürülebilirlik Konularında Yatırımcıların Sıkça Sorduğu Sorular ve Sürdürülebilirlik 101 Beyaz Kitaplarımızı yayınladık. 2020 yılında ilk Sürdürülebilir Yatırım Zirvemizi gerçekleştirdik. Sürdürülebilirlik konularının geniş kapsamlı görüşüldüğü Zirvemizde ABD, İngiltere, Kolombiya, Güney Afrika, Hindistan, Singapur, Hong Kong ve Türkiye’den konukları ağırladık.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) eylem planı kapsamında, Borsa İstanbul sorumluluk alanları içerisinde yer alan “Küresel

sürdürülebilir yatırım akımlarından firmalarımızın daha fazla pay almasının teşvik edilmesi” konusunda ilgili görev güçlerinde yer alarak karar alıcılara destek olduk ve oluyoruz.

Mart 2020’deki yazım önemli bir döneme denk geldi. COVID 19 dönemine. COVID 19 ÇSY’nin önemli bir parçası olan sosyal riskleri fazlasıyla ön plana çıkardı, hepimizi zorladı ve zorlamaya devam ediyor. Bu arada çevresel riskler de belirgin bir şekilde gün yüzüne çıkmaya başladı. COVID 19 ve benzeri olası risklerin çevreye verilen zararlar ile de ilişkisi netleşti. Peki bir sonraki aşama ne? Tabii ki ÇSY’nin üçüncü unsuru, iyi yönetim (Good Governance). Sadece yönetim değil, İyi Yönetişim!

Bunun önemi oluşan risklerle savaşmada ülkeler bazında ortaya çıktı ve çıkmakta, şirketler bazında ise selektif olarak ortaya çıkmaya devam ediyor ve edecek. Yani yeni dönemi idare etmede daha iyi yönetim yönünde hakkını kullanan şirketler bu dönemi de daha sağlıklı geçirerek rakiplerinin önünde yer alacak ve rakiplerini belki de satın alarak daha da büyüyecek. Sürdürülebilirliğe giden yolda yapılan yatırımlar her yönden daha verimli sonuçlar verecek, vizyoner olmak geleceği de almayı, gelecekte olmayı sağlayacak.

ÇSY gibi riskler zaman içinde büyüyen ve gerekli çalışmalar yapılmazsa bir anda önümüze yükselen duvarlar örebilecek riskler. Bu risklerle baş etme bir anda ortaya çıkabilecek bir yetkinlikten çok biriktirilmiş bir yetkinliği gerektiriyor. Tam anlamıyla ‘erken kalkan erken yol alır’ misali ya da siz söyleyin daha iyisini. Neticede Çevresel ve Sosyal riskler sonunda bir Yönetişim riskiyle karşılaşma olasılığını gündeme getiriyor. Yatırımcı da malum hesaplanamayan riski sevmiyor ve bu nedenle ÇSY yatırımlarını artırıyor. İleride bir yatırım duvarıyla da karşılaşmak istemiyorsak el birliğiyle doğru yönetime doğru yol almalıyız.

Yazımı bir önceki yazımın son cümlesiyle bitireceğim; ‘Ülke olarak böyle bir hedefe doğru ilerlerken, şirketlerinize ve ülkeye yatırımcı beklentilerini birinci elden ileten siz değerli yönetici arkadaşlarımızın da katılımıyla “Sürdürülebilirlik ve Sorumlu Yatırım” alanlarında en iyiye ulaşacağımıza inanıyorum. Her zaman söylediğim gibi, Türkiye en iyiyi hak ediyor.’